

Національна академія наук України
Національна академія педагогічних наук України
Інститут історії України
Інститут політичних і етнонаціональних досліджень імені І. Ф. Кураса
Інститут всесвітньої історії
Інститут філософії імені Г. С. Сковороди
Інститут соціальної та політичної психології
Харківський національний педагогічний університет імені Г. С. Сковороди
Університет Григорія Сковороди в Переяславі
Інститут обдарованої дитини
Всеукраїнська газета «Освіта і суспільство»

МАТЕРІАЛИ

*Всеукраїнської міжгалузевої
науково-практичної онлайн-конференції*

«УКРАЇНА НА ШЛЯХУ ВІДНОВЛЕННЯ: ЗАВДАННЯ НАУКИ І ОСВІТИ В ЄВРОПЕЇЗАЦІЇ ДЕРЖАВИ»

17–19 травня 2023 року

*в межах Міжнародної виставки
«Сучасні заклади освіти»*

Київ
2023

УДК 001+1+304+37](477:4)"2022/..."(082)

У45

У45 Україна на шляху відновлення: завдання науки і освіти в європеїзації держави : матеріали Всеукраїнської міжгалузевої науково-практичної онлайн-конференції (Київ, 17–19 травня 2023 року) / Уклад.: Л. І. Ткаченко, В. М. Шульга. – Київ : Інститут обдарованої дитини НАПН України, 2023. – 946 с.

У збірник увійшли статті та тези учасників Всеукраїнської міжгалузевої «Україна на шляху відновлення: завдання науки і освіти в європеїзації держави», у яких розкрито проблематику інноваційного розвитку українського суспільства, зокрема освіти та науки; післявоєнного відновлення на європейських цінностях демократії, прав людини, свободи, рівності, поваги до людської гідності та верховенства права; розвитку обдарованих дітей і юні в умовах боротьби за незалежність і цілісність.

Тематика публікацій:

- ✓ інновація VS традиція: філософський, історіософський, історичний дискурс;
- ✓ Alter ego України після війни: соціальні і психологічні детермінанти розвитку;
- ✓ освіта у трансформаціях України: першочергові завдання;
- ✓ обдаровані діти й обдарованість: сьогодення і перспектива.

Видання рекомендовано для науковців, керівників і представників освітніх закладів, інститутів післядипломної освіти, педагогічних працівників усіх ланок системи освіти.

Статті подано в авторській редакції (збережено стилістику, орфографію та мову). Автори опублікованих матеріалів несуть відповідальність за точність наведених фактів, цитат, посилань на джерела тощо.

УДК 001+1+304+37](477:4)"2022/..."(082)

Інститут обдарованої дитини НАПН України, 2023

Кретов П. В., Кретова О. І. Соціально-філософські виклики трансформації освіти в сучасній Україні	530
Крива М. В., Калагурка Х. І. Використання ейдетичних прийомів під час вивчення інтегрованого курсу «Я досліджую світ»	537
Кузьміна І. Ю. Першочергові завдання та провідні принципи розвитку сучасної вищої освіти України	541
Кучеренко Н. В. «Світанок» цифрової трансформації освітянського простору	544
Кушнір О. В. Еміграція української молоді.....	549
Логінов А. Ю. Диверсифікація в післядипломній педагогічній освіті: сучасні реалії	559
Ляшенко Л. М. Пошук шляхів порятунку людства та семантичні й філософські рефлексії з приводу слова «ноосфера».....	564
Мальцева А. В. Особливості розбудови безпечного, здорового та інклюзивного освітнього середовища	575
Маринченко І. В. Роль засобів цифрових технологій у формуванні готовності майбутніх фахівців.....	579
Матюх М. А. Інформаційна війна росії проти України: історія і сучасність	586
Медведюк О. Б. Супровід обдарованих дітей у сім'ях і закладах освіти.....	594
Мищишин І. Я. Домашня форма навчання в Україні в контексті викликів воєнного стану	603
Міхеєва О. Ю. Технології соціально-педагогічної роботи з обдарованими дітьми.....	607
Момот О. В. Виклики навчання учнів початкової школи.....	613
Морокко Л. М. Виховання учнів на європейських цінностях	618
Москаленко К. С. Пріоритетні цілі для забезпечення сталого розвитку освіти в Україні	622
Наривська А. П. Інноваційні форми роботи як ресурс успішної самореалізації творчої особистості	625
Науменко О. М., Дубик Н. П. Трансформація освіти наукова практика з української мови та технологій: практичний досвід.....	634
Нестер А. А., Рогульська О. О. Складові новітньої політики в навчанні	637
Обшарська Р. В. Робота з обдарованими дошкільниками в сучасному освітньому процесі.....	648
Осипенко О. П. Розвиток підприємницьких здібностей у здобувачів освіти закладів професійної (професійно-технічної) освіти.....	657
Островська Л. І. Обдарованість як детермінанта розвитку особистості	661
Павенко Н. В. Ключові тренди та технології цифровізації освіти	668
Панасюк О. О. «Руйнівники міфів» ru.пропаганди про Івана Мазепу та Полтавську битву	674

Кузьміна Ірина Юріївна,
доктор медичних наук, професор,
професор кафедри клінічної та патологічної фізіології ім. Д. О. Альперна,
Харківський національний медичний університет,
irina.u.kuzmina@gmail.com

ПЕРШОЧЕРГОВІ ЗАВДАННЯ ТА ПРОВІДНІ ПРИНЦИПИ РОЗВИТКУ СУЧАСНОЇ ВИЩОЇ ОСВІТИ УКРАЇНИ

Провідними принципами розвитку сучасної вищої освіти України полягають в вдосконаленні та подальшому її розвитку, з метою забезпечення якості підготовки фахівців.

Основні причини реформування освіти полягають у розвитку сучасної вищої освіти та побудові ефективної освітньої системи вищих навчальних закладів, яка відповідає би потребам розвитку країни, суспільства та держави в цілому. Сучасна система вищої медичної освіти в Україні спрямована на різнобічний розвиток людини, створює умови для самореалізації, досягнення успіхів у навчанні та вихованні, що потребує від педагога нової орієнтації на особистість здобувачів вищої освіти.

Ключові слова: вищої освіта, реформування системи вищої освіти, здобувачі вищої освіти, провідні принципи розвитку освіти.

The guiding principles of the development of modern higher education in Ukraine are its improvement and further development, with the aim of ensuring the quality of specialist training. The main reasons for reforming education are the development of modern higher education and the construction of an effective educational system of higher educational institutions that would meet the needs of the development of the country, society and the state as a whole. The modern system of higher medical education in Ukraine is aimed at the all-round development of a person, creates conditions for self-realization, achieving success in education and upbringing, which requires a new orientation from the teacher to the personality of those obtaining higher education.

Keywords: higher education, reforming the higher education system, higher education students, leading principles of education development.

Розвиток світової та вітчизняної освіти визначається сучасними технологіями, інноваційною спрямованістю та рівнем інтелектуального суспільства. Першочергові завдання системи освіти є частиною економіки України, яка інтегрує потенційні можливості забезпечення формування та впровадження інновацій [1].

Реформування вищої освіти в нашій країні є актуальним завданням на шляху

європейського розвитку українського суспільства у формуванні освіченого молодого покоління. Модернізація системи сучасної освіти вимагає дотримання принципів діяльності навчальних закладів високого рівня наукового потенціалу.

На сучасному етапі в Україні відбуваються зміни що сприяють підвищенню потенціалу педагогічного процесу. Це пов'язано з переходом на сучасні позиції педагогіки, які вимагають наукового і практичного осмислення діяльності вищих навчальних закладів (ВНЗ). Проблеми вищої освіти зумовлені входженням України до європейського освітнього простору та спрямовані на підвищення якості національної освіти.

Мета – визначити першочергові завдання та провідні принципи розвитку сучасної вищої освіти України.

Розвиток національної педагогіки спрямований на модернізацію системи освіти, відповідно до вимог часу, новітніх надбань науки, культури і соціальної практики [2].

Умовою успіху у підготовці кваліфікованих спеціалістів, які здатні забезпечити постійний розвиток особистості, це перехід на сучасні позиції педагогіки, що вимагають глибокого наукового і практичного осмислення. Освітній процес повинен формуватися у напрямі творчого мислення, завдяки збільшенню самостійної роботи студентів [3]. У зв'язку з цим інноваційні процеси в освіті повинні розповсюджуватися на діяльність викладачів та відносинах між ними і студентами.

В основі змін, які потребують удосконалення сучасної системи освіти, існують процеси, що підтримують і забезпечують її динамічний розвиток до потреб суспільства. Процес модернізація освіти можливий лише після реформування її основ відповідно до вимог часу [3].

Можна виділити три причини реформування освіти. Перша відбувається в наслідок формування та розвитку інтелекту, сучасних людських можливостей та їх ресурсів. Друга причина полягає у реформуванні соціально-економічних відносин, що відбуваються у різних країнах та призводять до формування свідомості кожного громадянина суспільства. До третьої причини реформування освіти можна віднести зміни, що підтримують і забезпечують її динамічний розвиток, відповідно до цілей, адекватних до потреб суспільства [4].

Одним із ключових завдань розвитку сучасної вищої освіти України є побудова ефективної освітньої системи вищих навчальних закладів, яка відповідає би потребам розвитку країни, суспільства та держави в цілому.

Актуальним питанням розвитку освіти є пріоритетна спрямованість наукових досліджень, розробка інформаційних і комунікаційних технологій, визначення їх ролі в розвитку єдиного освітнього простору країни. До першочергових проблем

належить розробка нового покоління засобів навчання для різних типів навчальних закладів, створення програмного продукту для комп'ютерних систем і технологій, підручників і навчальних матеріалів на електронних носіях [5].

Сьогодні першочерговим завданням української вищої освіти є розвиток України з орієнтацією на загальнолюдські цінності та права людини, що передбачають формування компетентного фахівця, підготовку здобувачів вищої освіти до професійної діяльності, здійснювати ефективне спілкування, більш гнучко аналізувати та вирішувати різні актуальні проблеми.

Провідні принципи розвитку вищої освіти полягають у забезпеченні високого рівня підготовки студентів, практичні знання і навички яких відповідали б потребам сучасного ринку праці. Вдосконалення принципів розвитку сучасної вищої освіти дозволяє вирішувати суперечності між існуючою системою підготовки кадрів і потребами суспільства.

Підвищення вимог до питань організаційно-методичного забезпечення педагогічного процесу у ВНЗ заснована на вивченні широкого комплексу предметів та дисциплін, що мають свої специфічні особливості. Це також відіграє вирішену роль у проблемах, які пов'язані з навчально-виховною діяльністю студентів.

Сучасна система вищої медичної освіти в Україні спрямована на різнобічний розвиток людини, створює умови для самореалізації, досягнення успіхів у навчанні та вихованні, що потребує від педагога нової орієнтації на особистість студента.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Парпан У. М. Основні напрямки державної політики у сфері вищої освіти. Журнал східноєвропейського права. 018. № 48. С. 84–91.
2. Бабій С. Основні напрями модернізації освіти: тенденції та перспективи. Вища освіта України. 2014. № 1. С. 28–33.
3. Присвітла О. В., Мешко Н. П. Пріоритети розвитку вищої освіти в Україні в контексті забезпечення конкурентоздатності національної економіки. Структурні трансформації національних економік в глобальному вимірі: матеріали IV міжнар. науково-практ. конференції (м. Миколаїв, 6 листопада 2015 р.). Миколаїв: МНУ імені В.О. Сухомлинського. 2015. С. 56–59.
4. Кулініч О. О. Удосконалення державної освітньої політики України в умовах модернізації освіти. Вісник Запорізького національного університету. Юридичні науки. 2015. №1(1). С. 30–38.
5. Broadfoot P. Theory and Practice in Sociology of Education / Patricia
6. Broadfoot. Doing Sociology of Education. Edited by Geoffrey Walford. London-New York-Philadelphia: The Falmer Press, 2021. pp.310–320.

Наукове видання

**УКРАЇНА НА ШЛЯХУ ВІДНОВЛЕННЯ:
ЗАВДАННЯ НАУКИ І ОСВІТИ
В ЄВРОПЕЇЗАЦІ ДЕРЖАВИ**

МАТЕРІАЛИ

Всеукраїнської міжгалузевої
науково-практичної онлайн-конференції
17–19 травня 2023 року

Матеріали надруковані в авторській редакції.
За достовірність фактів, посилань, стилістичне та орфографічне
оформлення відповідальність несуть автори публікацій

Укладачі:

Ткаченко Л. І., Шульга В. М.

Підписано до опублікування: 7 червня 2023 року

Умов.-друк. арк. 54,99. Електронне видання.

Зам. № 0106

Видавництво Інститут обдарованої дитини НАПН України

вул. Січових Стрільців, 52-Д, м. Київ, 04053

тел./факс.: (044) 481-27-27

Свідоцтво про внесення до Державного реєстру серія

ДК № 6081 від 14.03.2018 р.